

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐI'NA

AŐađıdaki sorularımın *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim
20.10.2025

Nevroz UYSAL ASLAN

Sırnak Milletvekili

İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda tutulan Avukat Merve Nur Dođan tarafından, Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bulunan Metin Yılmaz'a 6 Ekim 2025 tarihinde gönderilmek istenen taahhütlü mektup, kurum Disiplin Kurulu'nun 2025/2081 sayılı kararıyla "sakıncalı" bulunmuŐtur. Karar gerekçesinde, mektupta geçen Kürdistan kelimesinin "örgütsel motivasyonu güçlendirdiği" ileri sürülmüŐtür. İdare, bu ifadeyi "Türkiye Cumhuriyeti Devleti topraklarının bir kısmını Kürdistan olarak nitelendirildiği, bu ifadenin örgütsel motivasyonu güçlendirmek, örgüte bağlılığı canlı tutmak, örgütün amaçlarını gerçekleştireceği ümidini aşlamak" şeklinde yorumlamıŐ; mektubun söz konusu bölümlerini çizerek göndermiŐtir.

Oysa 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 68/3. maddesi, yalnızca kurum güvenliğini tehlikeye düŐüren, tehdit, Őiddet veya örgütsel haberleşme içeren mektupların engellenebileceğini düzenlemektedir. Bahsi geçen mektupta bu niteliklerin hiçbiri bulunmamaktadır.

İdarenin, bir kelimeyi "örgütsel aidiyet" biçiminde yorumlaması; belirlilik, kanunilik ve ölçölülük ilkelerine aykırıdır.

Daha da önemlisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Baydemir/Türkiye (BaŐvuru No. 23445/18, 13 Haziran 2023) kararında, bir milletvekilinin Meclis kürsüsünde "Kürdistan'dan

gelen bir temsilci" ifadesini kullanması nedeniyle disiplin cezası almasının ifade özgürlüğü ihlali olduğuna hükmedilmiştir. AİHM, Kürdistan kelimesinin tarihsel, kültürel ve politik bir bağlama sahip olduğunu; tek başına örgütsel aidiyet göstergesi sayılamayacağını açıkça belirtmiştir.

İdarenin, Kürdistan kelimesini "örgütsel motivasyonu güçlendirmek, örgüte bağlılığı canlı tutmak, örgütün amaçlarını gerçekleştireceği ümidini aşlamak" biçiminde yorumlaması; kavramın tarihsel, kültürel ve coğrafi anlam dünyasıyla da bağdaşmamaktadır. Kürdistan ifadesi, binlerce yıllık tarihsel bir adlandırmadır. Bu kelimenin örgütsel aidiyetle özdeşleştirilmesi abesle iştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin resmî kayıtlarında, Osmanlı döneminden Cumhuriyet arşivlerine, Meclis'in ilk zabıtlarından bugüne kadar Kürdistan kelimesi açık biçimde yer almaktadır. Günümüzde Türkiye'de Kürdistan kelimesi, dernek / tüzel kurum adında kullanıldığı görülmektedir. Kavram toplumsal, tarihsel ve kültürel bağlamı itibarıyla ve mevcut Türkiye toplumu içinde suç unsuru olarak değerlendirilemeyecek bir meşruiyet alanı içinde yaşamaktadır.

Bu bağlamda;

1. İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu'nun 06.10.2025 tarihli ve 2025/2081 sayılı kararı, Bakanlığınızca incelenmiş midir? İncelendiyse kararın hukuka uygunluğu yönünde hangi değerlendirme yapılmıştır?
2. Ceza infaz kurumlarında tutulan mahpuslara gönderilen mektuplarda Kürdistan kelimesinin geçmesi, hangi yasal veya idari düzenlemeye dayanılarak "sakıncalı" olarak değerlendirilmektedir?
3. Son beş yıl içerisinde, mektuplarda "Kürdistan", "Kürt", "Amed", "Newroz" gibi kültürel veya coğrafi nitelikli kelimeler gerekçe gösterilerek kaç mektup sansürlenmiştir? Bu uygulamalara dair Bakanlığınızda istatistik tutulmakta mıdır?
4. Cezaevi mektup denetimleri kapsamında "örgütsel nitelik" veya "örgütsel aidiyet" değerlendirmeleri yapılırken hangi objektif kriterler kullanılmaktadır? Bu konuda personel eğitimi veya standart rehber bulunmakta mıdır?
5. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Baydemir/Türkiye kararında açıkça belirtildiği üzere "Kürdistan" ifadesinin cezalandırılması ifade özgürlüğünün ihlalidir. Bakanlığınız bu kararı infaz kurumlarına iletmiş midir? Uygulamada ne tür uyum çalışmaları yapılmaktadır?

6. Mektupların sansürlenmesi, mahpusların haberleşme ve ifade özgürlüklerini ihlal etmektedir. Bu tür kararların denetimi ve itiraz mekanizmalarının etkinliği konusunda bir iç denetim yapılmakta mıdır?
7. Cezaevlerinde haberleşme ve mektup denetim süreçlerinde keyfiliğin önlenmesi, tarihsel, kültürel ifadelerin kriminalize edilmemesi amacıyla mevzuat değişikliği yapılması yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?
8. İfade özgürlüğü ve eşit yurttaşlık ilkeleri gereğince, cezaevi idarelerinin “sakıncalı mektup” değerlendirmelerinde kültürel ve kimlik temelli ayrımcılığı önlemek üzere genelge veya yönerge yayımlanması düşünülmekte midir?